Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta

Kuuleminen 12.10.2022
Aleksi Koivisto, toiminnanjohtaja, Suomen Kylät

LEADER
Ihmisten kokoisille ideoille!

HE laiksi maaseudun kehittämisen tukemisesta 2023-2027

Kehittämistukilakiin on otettu mukaan mahdollisuus kokonaan kansallisin tai kokonaan EU-varoin myönnettäviin tukiin, sekä mahdollisuus myöntää yritystukea poikkeuksellisissa olosuhteissa. Nämä ovat kannatettavia uudistuksia.

Lain selkeyttäminen ja tiivistäminen on positiivista, kuten myös tiettyjen asioiden (toteutusajat, jatkoajat ym.) siirtäminen lakitasolta VNA-tasolle. Tämä luo joustavuutta hanketoteutukseen nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä.

Lakiehdotus sisältää kuitenkin edelleen joitain muutostarpeita:

5 § Määritelmät, kohdat 2-4

Julkisyhteisön ollessa hakijana, hakijan omarahoitus luetaan julkiseksi rahoitukseksi, minkä vuoksi Leader-rahoituksen EU-osuus kuluu nopeammin suhteessa valtion rahoitusosuuteen. Asia hankaloittaa erityisesti Hama-alueiden Leader-ryhmien toimintaa, koska näillä alueilla toimijoita on vähemmän kuin muilla alueilla.

EU-rahoitusosuus tulisi laskea julkisen tuen määrästä, julkisen kokonaisrahoituksen sijaan.

12 § Kustannusmallit

Kertakorvausten käyttöä tuen maksatuksissa tullaan lisäämään, mikä sinänsä on kannatettavaa, koska näin vähennetään hallinnollista taakkaa. **Huolta herättää se, että muutokset eivät ole niissä mahdollisia. Kuitenkin hanketoteutuksen aikana muutoksia tulee eteen lähes aina.**

Lain perustelumuistioon tulisi kirjata mahdollisuus sopia muutoksista etukäteen ELY-keskuksen kanssa, ainakin Leader-rahoitetuissa toimissa, jotka ovat rahalliselta arvoltaan selkeästi pienempiä kuin suoraan ELY-keskuksista haetut. Tässä voitaisiin toteuttaa samantyyppisesti suhteuttamisperiaatetta kuin esim. lain 18§:n 2.mom. / LTS:n osalta.

16 § Yritystuen saaja ja tuettava toiminta

Leader-ryhmien asiakkaina on pieniä yhdistyksiä, jotka harjoittavat elinkeinotoimintaa, kuten vaikkapa leirintäalueet monin paikoin. Ei ole mitään mieltä siinä, että tällainen yhdistys joutuisi perustamaan yrityksen rinnalleen vain siksi, että olisi tukikelpoinen. Sama koskee myös pieniä majoituspalveluita yhdistysten toteuttamina.

CAP27-suunnitelman s. 813 INV yleishyöty 04 - Maaseudun toimintaympäristön kehittämisen investoinnit linjaa mahdollisuudesta: ”Tukea investointiin, joka on osittain yleishyödyllisessä käytössä ja osittain hyödyttää alueen yrityksiä enemmän kuin vähäisessä määrin, voidaan myöntää vähämerkityksisenä tukena (de minimis).”

Lain 16§:än tulee lisätä kohta, jossa todetaan, että *Leader-ryhmältä tukea haettaessa tukikelpoisia ovat myös elinkeinotoimintaa harjoittavat yhdistykset.*

Vaihtoehtoisesti VNA-valmistelussa tulee huomioida em. toimijat siten, että yhdistykset voivat hakea yritystukea elinkeinotoimintansa kehittämiseen ja investointeihin, mutta yritystukien mukaisilla alhaisemmilla tukitasoilla.

21§ Kehittämishanketuen saaja ja tuettava toiminta
22 §. Tuettavat toimenpiteet ja kustannukset

Kehittämishankkeiden uusia teemoja ovat muun muassa älykkäät kylät.

Älykkäiden kylien hankkeilla on tarkoitus edistää kylän tai kunnan elinvoimaa hyvin konkreettisesti. Älykkäiden kylien hankkeilla voidaan edistää uusiutumista kaikissa kestävän kehityksen teemoissa ja digitalisaatio on niissä vahvassa roolissa.

Ovatko Älykkäiden kylien teemat liikaa vain digitalisaatiossa? Tulisiko huoltovarmuuden, varautumisen ja kriisinkestävyyden teemat mainita myös?

CAP-linjauksen mukaisesti Älykkäät kylät-rahoituksen tulisi olla käytössä kaikissa ELY-keskuksissa.

Muutosesitys: **Älykkäiden kylien hankkeilla voidaan edistää uusiutumista kaikissa kestävän kehityksen teemoissa. Digitalisaatio, varautuminen ja huoltovarmuus on niissä vahvassa roolissa. Älykkäät kylät-rahoituksen tulee olla käytössä kaikkien ELY-keskusten alueella.**

29 § Tiedonanto- ja avustamisvelvollisuus

Perustelumuistiosta:
”Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tuen saajan velvollisuudesta viivytyksettä ilmoittaa tuen myöntäjälle sellaisista asemaansa, toimintaansa tai tuettavaa toimenpidettä koskevista muutoksista, joilla voi olla vaikutusta tuen maksamisen edellytyksiin tai jotka voivat johtaa tuen takaisinperintään. Ilmoitus olisi tehtävä tuen myöntäneelle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, jonka olisi käsiteltävä tällainen ilmoitus ensisijaisesti tukipäätöksen ehtojen muuttamista koskevana hakemuksena.”

Lisätään lause:
Haettaessa tukea Leader-ryhmän rahoituskiintiöstä, ELY-keskuksen on ilmoitettava asiasta Leader-ryhmälle.

36 § Tuen myöntäminen

Perustelumuistiosta:
”Hakemusten käsittelyaikojen pitämiseksi kohtuullisina paikallisen toimintaryhmän olisi viipymättä toimitettava hakemus lausuntoineen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.”

Myös ELY-keskusten on otettava Leader-ryhmän ELY-keskukselle lähettämä hakemus viipymättä käsittelyyn, ja saapumisjärjestyksessä. Asialla on merkitystä, koska Leader-ryhmien toimintaraha, jolla rahoitetaan mm. työntekijöiden palkat, kertyy maksuun sitä mukaa, kun yritys- ja hankerahoituksien maksatukset etenevät. Sujuva ja viivytyksetön hakemusten käsittely on aiempaakin tärkeämpää.

Muutosesitys:
Hakemusten käsittelyaikojen pitämiseksi kohtuullisina paikallisen toimintaryhmän olisi viipymättä toimitettava hakemus lausuntoineen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, jonka on viipymättä otettava toimintaryhmän lähettämä hakemus käsittelyyn.

49 § Tuen palauttaminen

Perustelumuistiosta:
"Pykälässä säädettäisiin tuen palauttamisesta vastaavalla tavalla kuin voimassa olevan olevan lain 54 §:ssä. Tuen saaja olisi tällöin velvollinen oma-aloitteisesti palauttamaan tuen tai sen osan tilanteessa, jossa tuen saajalle on maksettu virheellisesti, liikaa tai ilmeisen perusteettomasti tukea. Tuen saajan tulisi palauttaa tuki tai sen osa myös, jos sitä ei voida käyttää tukipäätöksessä edellytetyllä tavalla. Palautus olisi tehtävä viipymättä."

Tuen palauttaminen oma-aloitteisesti toimii tällä hetkellä ns. kuulemismenettelyn kautta, jossa korko juoksee koko ajan. Tuen saajalle ei ole tietomme mukaan olemassa mitään suoraa väylää automaattisesti ja viipymättä palautta tukea esim. jollekin pankkitilille. Mikäli on, tulee tieto lisätä perustelumuistioon. Ellei, olisi harkittava tämän säädöksen poistamista toimimattomana.

57 § Tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Perustelumuistiosta:

” Maa- ja metsätalousministeriöllä, Ruokavirastolla sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada muulta viranomaiselta tai julkista tehtävää hoitavalta taholta sellaisia hakijaa tai tuen saajaa, tämän taloudellista asemaa ja liike- tai ammattitoimintaa, julkisista varoista myönnettyä rahoitusta tai muuta tuen kannalta merkityksellistä olosuhdetta koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä tässä laissa tarkoitetun asian käsittelemiseksi.”

57 § Tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Leader-ryhmille ei olla antamassa oikeutta tietojensaantiin muilta viranomaisilta.

Hallintolaissa Leader-ryhmille on asetettu rikosoikeudellinen virkavastuu, kuten viranomaiselle, Leader-hakemuksien vastaanottamisessa. Miksi tietoja ei voida luovuttaa?

Onnistuneen hankeneuvonnan edellytys on riittävä ja ajantasainen tiedonsaanti paitsi hakijalta itseltään, myös hänestä muutoinkin ja muista viranomaisista saatava tieto.

Tiedonsaantioikeus vähentäisi päällekkäistä työtä ja hallinnollista taakkaa.

Kiitos!

Aleksi Koivisto,
Toiminnanjohtaja
Suomen Kylät ry

suomenkylat.fi
leadersuomi.fi

Suomen Kylät
Finlands Byar

